

Εν πλω, Πορείες και «Πορείες» είναι η επίσημη είσοδος του συγγραφέα Νίκου Καρακατσάνη στον τομέα της Ελληνικής λογοτεχνίας της Αυστραλίας. Η αρχική του συγγραφική εμφάνιση έγινε εδώ και μερικούς μήνες το 2009. Το εν λόγω βιβλίο όμως δεν προδίδει πρωτάρη συγγραφέα. Τουναντίον, το σύγγραμμα αυτό παρέχει στον αναγνώστη την δυνατότητα να

«συμπλέει» με τους ηρωικούς του χαρακτήρες, σ' ένα ταξίδι αποκάλυψης της ανθρώπινης υπόστασης σε όλους τους χρωματισμούς, την πολλαπλότητα αλλά και την αντιφατικότητα που την κοσμούν. Η αφηγηματική του ικανότητα ρέει απρόσκοπτη από λογοτεχνικούς ακροβατισμούς. Η γραφή είναι απλή, η έκφραση μεστή και συγκροτημένη. Κυρίως, ο Καρακα-

τσάνης σκιαγραφεί τον άνθρωπο και την πολιτική του διάσταση σαν απόρροια πολιτικής πρακτικής ενός γενικότερου πλαισίου εντός του οποίου ο πολίτης εγκλωβίζεται σε κομματικές επιδιώξεις, σε τρόπο ώστε εκ του συστήματος να απομακρύνεται από τα κέντρα λήψεως αποφάσεων και επομένως από την δυνατότητα επιρροής.

Μια κριτική ματιά στο βιβλίο του Νίκου Καρακατσάνη ΕΝ ΠΛΩ, ΠΟΡΕΙΕΣ και «ΠΟΡΕΙΕΣ»

Της Σοφίας Ράλλη-Καθαρείου

Κατά τη δική μου άποψη, ο Καρακατσάνης ανήκει στην πλειάδα των συγγραφέων όπως ο Σαρτρ, ο Μούρ ή ο Ράσελ που τοποθετούν το άτομο έρμαιο στα πολιτικά σημεία των καιρών, δηλαδή των μηχανισμών εκείνων που εξυπηρετούν την πολιτική της ισχύος, μιας πολιτικής που αναπαράγεται, που καταντά αυτοσκοπός και που σε τελική ανάλυση υποδουλώνει αντί να ελευθερώνει το άτομο.

Ο Καρακατσάνης διατυπώνει τα πιστεύω του με υποδειγματική σαφήνεια και μια ζηλευτή διαύγεια έκφρασης. Απλές λέξεις που εκφράζουν αγανάκτηση, άλλες που απαλαίνουν την πίκρα για το θάνατο, ή μια φράση της καθημερινότητας που καθρεφτίζει την τραχιά πραγματικότητα του χαμού στον πόλεμο, είναι τα στοιχεία του λόγου που διευκολύνουν την κάθαρση, ημερεύουν την ψυχή και γαληνεύουν το νου. Έτσι περιγράφει τα πράγματα ο Καρακατσάνης, τα γεγονότα που περιέχονται στο βιβλίο του, υπογραμμίζοντας την αδυναμία του ατόμου μπροστά στην παντοδυναμία των ισχυρών, διηγούμενος την ιστορία του Γερο Νικόλα.

Έτσι μας εξηγεί ο αφηγητής του οδοιπορικού – που δεν είναι άλλος από τον συγγραφέα - τη δική του ιστορία και την αδυναμία του να μην έχει ο ίδιος άλλη ουσιαστική παρέμβαση στην πολιτική του μοίρα, παρά μονάχα την ενστικτώδη αντίσταση να αφεθεί στη φουρτούνα της ζωής, σαν βρέθηκε αβοήθητος χωρίς σωσίβιο στο πέλαγο... «Έπρεπε να αντιδράσω, να βρω διέξοδο. Να βγω απ' το μονοπάτι της αμφισβήτησης και να μπω ξανά στη λεωφόρο της αποδοχής, ή έστω του συμβιβασμού. Σ' αυτό που πολύ απλά λέμε 'έτσι είναι η ζωή' και που ωστόσο σημαίνει τόσα πολλά, με πρώτο απ' όλα την υποκρισία του ανθρώπου, στην απόλυτη υποδούλωση της σκέψης του, στην πνευματική του δουλεία που σε τελευταία ανάλυση οδηγούν στη φρίκη του πολέμου.»

Ο Καρακατσάνης, για να χρησιμοποιήσω την Ομηρική φράση πολλών ανθρώπων άσπερα έγνοο όχι μόνο λόγω των ταξιδιών του σαν αξιωματικός του Ελληνικού Εμπορικού Ναυτικού, αλλά και λόγω των εμπειριών του σαν Έλληνας της σύγχρονης διασποράς.

Βαθειά πολιτικοποιημένο άτομο, ο Καρακατσάνης είναι ο Νεοέλληνας που παλεύει με τα κύματα και τις φουρτούνες ιδεών και ιδεολογιών. Ο συγγραφέας Καρακατσάνης έντεχνα συμπαρασύρει τον αναγνώστη στα πέλαγα πολιτικών διακυμάνσεων. Ο ίδιος έχει γευτεί τις πίκρες που προσφέρουν οι ιδεολογικές συγκρούσεις. Χωρίς φόβο και πάθος με το Εν Πλω...μας προσφέρει μια τραχιά απεικόνιση του ρεαλισμού της ιδεολογικής κόντρας. Με το βιβλίο αυτό αποσκοπεί – και το πετυχαίνει – να αποκαλύψει στον αναγνώστη την ανθρώπινη αντιφατικότητα, την τρυφεράδα αλλά και την κτηνωδία της ανθρώπινης φύσης. Η

ζωή είναι ένας αδιάκοπος αγώνας ανάμεσα στο καλό και το κακό, το δίκαιο και το άδικο, την αγάπη και το μίσος, το ηθικό και το ανήθικο. Ο Νίκος Καρακατσάνης όμως δεν τοποθετεί τη σκέψη στάσιμα ανάμεσα στους δύο πόλους της θέσης και της αντίθεσης. Βάζει νέες προοπτικές και μας καθοδηγεί σε μια νέα φιλοσοφική θεώρηση της πολιτικής προσέγγισης. Στο πρόσωπο του ηρωικού Λοστρόμου ή της φιλεύσπλαχνης κυρίας Έλλης βρίσκουμε την κυριαρχία του καλού στοιχείου. Στο παράδειγμα των φίλων της τελευταίας, στο μπουλούκι Χριστιανών, Μουσουλμάνων και εκπροσώπων «κάθε ράτσας και θρησκείας» βρίσκουμε τον άνθρωπο που κοινό παρανομαστή έχει την αναγνώριση της ανθρωπιάς της.

Στα χείλη του Λοστρόμου, ο Καρακατσάνης αρθρώνει το πιστεύω του και το διευκρινίζει προς χάριν του α-

ναγνώστη:

«Πολλοί άνθρωποι αγωνίζονται για το καλό, το δίκαιο, την αγάπη και το ηθικό, όμως χωρίς αποτέλεσμα γιατί χαράμιζονται μένοντας στη λογική του άσπρου και του μαύρου.»

Ο Νίκος Καρακατσάνης είναι άτομο μορφομένο και ευφρές. Αυτό γίνεται άμεσα διακριτό από τον τρόπο που χειρίζεται τη γλώσσα και μεταγλωττίζει τη σκέψη του στα πρόσωπα των ηρώων, κυρίως του Λοστρόμου.

Πέρα από την τέχνη του λόγου, ο Καρακατσάνης εκφράζει φιλοσοφικό στοχασμό, κοινωνικό προβληματισμό και κυρίως αγωνία για τα χαώδη πολιτικά δρώμενα της Πατρίδας. Η απελευθέρωση της πολιτικής του σκέψης έρχεται με την απομάκρυνση από το στείο πολιτικό δογματισμό.

Η αποδέσμευση της πολιτικής από

την κατά καιρούς κομματική σκοπιμότητα είναι σημείο πολιτικής ωριμότητας και το στοιχείο εκείνο που τελικά θα μας οδηγήσει στην πολιτική απελευθέρωση.

Με το Εν Πλω ο Νίκος Καρακατσάνης προσφέρει σαν πρόσχημα ένα βιβλίο «ελεγείο» σ' ένα γέρο ναυτικό. Ουσιαστικά το βιβλίο είναι ένα κατηγορώ που στρέφεται σε κάθε είδους πολιτική σκοπιμότητα, υποκρισία και κοινωνική αδικία.

Ο συγγραφέας του Εν Πλω, Πορείες και «Πορείες» ανήκει στο είδος των συγγραφέων που δεν διστάζουν να περιγράψουν τα πράγματα με το όνομά τους. Δεν φοβούνται, δεν διστάζουν. Έχουν κάτι να πουν και το λένε, χωρίς φτηνούς προπαγανδισμούς υποδεικνύουν μόνο την πορεία της αλήθειας. Συγγραφείς σαν τον Καρακατσάνη δεν είναι μόνο τεχνίτες του λόγου. Έχουν άποψη. Είναι τίμιοι, δεν προδίδουν τον αναγνώστη.

Αφήνει τις μνήμες του ο Νίκος Καρακατσάνης να πλεύσουν στα βαθιά νερά, να μεταφερθούν από αφήγηση σε αφήγηση, από λιμάνι σε λιμάνι, από χρόνο σε χρόνο, συμπαρασύροντας και μας που διαβάζουμε το βιβλίο του να συνταξιδεύουμε

στη σύγχρονη και τραγικά διχοτόμο πολιτική ιστορία της Ελλάδας μας. Η πορεία του Νίκου Καρακατσάνη γίνεται δική μας πορεία.. Μας δίνει το μυθιστόρημά του νέες αποκαλυπτικές διαστάσεις για την έννοια του πολέμου, ιδιαίτερα του εμφύλιου πολέμου. Ο πλους είναι συμβολικός μιας Ελλάδας αμφιταλαντευόμενης πολιτικά, μιας χώρας που πάσχει. Η πορεία είναι αληθινή και μας προσφέρει την εικόνα της Ελλάδας που πληγώνει αλλά και της Ελλάδας που λυτρώνεται.

Νίκος Καρακατσάνη ανέβασες πολύ την στάθμη της Ελληνικής γραφής στην Αυστραλία και όχι μόνο. Και σε άλλα λοιπόν και ανώτερα!

Σύδνεϋ, Γενάρης 2010

